

מידור

הרמסופר

כולס

תפלת כר השנה

למרו בעל הרחם סופר

וייע

נרנ עיי נכדו
יעחק אבי ברשאי בענדמלי
מחוס ריצנשיי על חרמביס
ניו יורק תשכ"ז

בימ"ס ורונאת ספרים

ירושלים

בעניינת

מדור תפלה חתם סופר

כולל פירושים דינים שירים ומנהגים
לסדר תפלה ומועדי השנה למאורן של ישראל
מורן בעל "דהתם סופר" זעזעכ"א

נערך נלקט ומסדר מעצם כ"י, כ"י תלמידים,
כל ספרי מורן שנתפסו וספרי גדולי התלמידים.
(כמבואר ברשימה שבתקדמה)

ע"י נכדו
יחזקאל צבי בריש"ל חי"ץ בערנפולד
מח"ס ריצבש"י על הרמב"ם
אבדק"ק בני חיים — חוג חתם סופר
ניו יורק

בהוצאת בית מסחר והוצאת ספרים
"י"ר ש"ל י"ם"
ברוקלין, נ. י. • שנת תשכ"ו

בית מסחר והוצאת ספרים

"י"ר ש"ל י"ם"

ניו-יורק

המכירה הראשית והיחידית אצל

Distributed by

"JERUSALEM" PUBLISHING

205 WILSON STREET, BROOKLYN 11, N. Y.

Tel.: EV 7-7933

כל הזכויות שמורים שמואל I. Z. BERNFELD by Copyright 1966

בדפוס טנטורי פרנט, אינג' (חיים ויינר"י)
Manufactured in the United States of America
by SENTRY PRESS, New York 19, N. Y.

ה ק ד מ ת ה מ ו ל

כמות מאי' באספיקלי'א מאירה דברי מרן זי"ע זה שנים ע"ג שנים עד להפלא. תורתו נחמדה לו בזה והכת מרן שפער ועומד יעמוד לו גם לרבות להבא. רוב דבריו לא יכלתי כבר להכניס על מקומן בתוך הסדר כי הסדר כבר נשפץ. כמ"כ שלא אלי מחו' הרבני חוקר באגשים ר' משה יעקב ווייס זי"א, אב"י בעיר פתח תקוה תצ"א, כמה גרגרים מל"י דודו בעל אבני בית היוצר וצוקל, והדפסותיו בספרו ביחד עם כמה דברים לקוטי בתר לקוטי, שיש להם שייכות או שייכות למחצה עם סדר תפלה או מנהגי מרן הד"ס זי"ע.

ש"י מיוחד אביזל לקדם מעלת מלכות שבתפארת משפחת החת"ס מרן רבינו הגדול מרד"ך שמואל עהרנפעלד שליט"א אבד"ק מאטערסדאדף, שזאציל מחד קדשתו עלי בדיעותיו המטופחות בכל מה שנוגע להסדר זה. הבאתי דברי קדשו כמה פעמים וצינתי עלי. זכות מרן יעמוד לו ולודעו אחריי לעולמים. גם נחמנה תודתי לבעל המאור המאיר דברי המאירי בימינו של מרן החת"ס. להעתיק קטעים מספרו שירי השירים של מרן החת"ס.

חב"ש אהוב פארי מליץ על רישא דכל אנשי קהלת, דכל אנשי קהלת בני ישראל חיים, פה נני יא"ר תצ"א, הנדיבים בעם שהמה לי לאחיצור ואחיסמך, יחברנו הם ונשהם וכל אשר להם בברכות שפ"ס מעל, ויזכו לדוות בתו מכל י"ח ומשפחתם ה"י. כמותם יחברנו גם אנשי קהלת לשעבר, קהלת "עדת ישראל", בעיר סידני אשר באוסטרליא תצ"א, אשר בצלם ישבתי ועבודת הקודש עברתי. ממרום ישלח י' להם ברכת שמים להחברך במיטב הברכות, ברכה מיוחדת נחמנה להחז"ח ר' סנדר דייטש ה"י והדפס, שעשה מאמצים לשפר הדפסת הספר.

חש"ב חשבוני לספר קונטרס מיוחד על עניני תפלה ומנהגים, ממה שחנני ית"ש ברב רחמי חסדיו, אבל ראה ראיתי כי גדול הוא התוצאות הדפס רבים הם, ע"כ אמרתי ארפס בתור הקדמה ממה שחנני ית"ש על ענין תפילין תמה מהדברים שבאו כבר בדפוס בהקדמה בחיבורי על הרמב"ם ז"ל ד"א משבת תשי"ז, וזה החלי:

קדשת תפילין קדשתו גדולה היא הארץ כי ה' נקרא אלא שם ה', וידוע שהיה של זמן תפילין בראשו של אדם ואינו דודו. וכן ענין שמים ועל דודו הוא ענין יורא שמים ואינו נמשך בשחק ונשתה בטילה ואינו מורחק מחשבות רעות אלא מפנה לבו בדברי האמת והצדק.

(רמב"ם מלכות תפילין פ"ד הכ"ח)
יקירי אלו תפילין וכן הוא אמר וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו פסך ותנוא ר"א הגדול אמר אלי תפילין שבראש (מגלה ט"ז ע"ב), ז"ל וקוץ מרן בעל חכם סופר זצוק"ל, מה שזאצ"ל ה' עליהם על תפילין לא סמכו על ההויות הכותבים בפנימיות תפילין אלא סמכו על קרא כי שם ד' נקרא עליך אלו תפילין שבראש, ותנה בחיות לא כמו וראו כל עמי

ה ק ד מ ת ה מ ו ל

יקיר גדולת המוכר, החיבור, וההוצאה, נהג הוא לרשום כמליץ עליון בתוך התקדמות. — שנים הראשונים, המוכר החיבור, אינו מן הצורך ואינו כראי וראוי לקר, וכבר המליץ הפייסן בספר אבל משה להג"ה רמ"ש זי"ל, שיצא בשנת פטירת מרן (ת"ר), וז"ל:

התורה שק התורה, נפלה הצפירה
הצדקה תקרא אלה משה מגבירה
המוסר יעט שפם, פס מקיר הדור
החסד למספר למקונו על חנו
האמונה בוזנות תשפר בקה
השלום המרוויח על כהנו ראונו
התה נמלא פי פו אתו מנצחת.

וכאבל משה להג"ה ר"א ליפמן לוי מעיר סוליש (אופן ת"ר) צועק במר, ה' חסדי! ה' עני! זהה גלוי וידוע מאמר הר"י הקדוש שכל ת"ח יש בו נצח מרע"ה להרי הרגלה כפי חז"ל לומר משה שפיר מאמר, והודעתי בכס היום כי זה משה האיש וגו' ה' לו מכל מדות של מרע"ה מכל מדה הולך גדול מאד, תעלי נאמר ונמליק, ישמח משה במתנת חלקו וכו', גדול עתונותו אשר זכתי בער"ה תמח העבר כי קרן אור פני משה כפי ממה בק"ק פ"ב (עיי"ש הספר בשת הפטירה), א"ר בוצע"ר מילין רצוני לתאר את עבודת ההוצאה, עבודתי על כל ספרי החת"ס הנדפסים הן ש"י, סוגי, חש"ס, חידושים, הגהות, והן כתי" שראיתי (עין בהקדמות לספרי ריצבשי" על הרמב"ם ד"א משנת תשי"ז), נא לעיין בשער השני ברשימת חכ"י והספרים של גדולי תלמידי מרן החת"ס זי"ע, אשר מהם לקטתי עד כמה שירי מגמת. והפסתי לפעמים לשון קדשו של מרן כולו, אף גם זאת שלא הצרכתי רק מקצתו, אבל היות וצינתי עלי במקמ"א, לכן בא הארכות כאן. — לפעמים ציינתי בסוף הדיבור ב' מקומות, כי אין סגנון שניהם שונים, היתה מהמחזרות שונות, אשר לפעמים מקמ"א מגלה מה שמכסה במקום שני. — נחמתי ביותר שאת יותר עז לא לשנות כלום מהלשון חכ"י או הדפס, רק במקרים בודדים והספתי דברי-המתחיל, כמו "עודי", "עיי"ל", "עניד", או התיבות שעליהם מוסב הפירוש או החלטה או המנהג.

והו"פס"ה בסוף"א, אשר בשם קונטרס אחריו יכונה, ה"ה דברים המעשים אשר קבלתי אמאי מדברים הספונים וספונים אשר רובם ה"י ג"כ קבלה אמאי בדי מרן זי"ע, ולוב יקרתם רשומתי כדי שלא ילך המסמון לאיבוד. בסוף ההדפסה שלח אלי מחו' המאור הגדול ר' יוסף נפתלי שטערן שליט"א, מר"ל דר"ח"ס ג"ח, חת"ס עז"ת ד"ח, מוא רשבילי החת"ס הדיין לו לכל דקדוקים ופרטותיהם, קונטרס בשם "שער יוסף". חרב הוא גאון שליט"א, בעינו הגדולה, חוסף מה שיש עפ"י רוב להוסיף, חיקו וציין מקומות רבות, להבנת לשון מרן זי"ע שקיצר במקמ"א והאריך במקמ"א, כמ"כ ציין על מקומות איפוא שזוהפס לשונו של מרן, ואני רק לשון גדולי המלמדים הבאתי (בפרט שספרי חת"ס עז"ת טרם הודפסו בשעת שסדרתי הסדר תפלה), אין די מילין כפי להורות להמאור הגדול הזה, אשר מי